

FINANSUTSKOTTETS BETÄNKANDE

Budget för landskapet Åland år 1993

1992-93

nr 1

Fr nr 3

FM nr 1-121

SAMMANFATTNING

Landskapsstyrelsens förslag

Landskapsstyrelsen föreslår att för landskapet Åland antas en budget för år 1993 uppgående till 893.813.000 mark.

Motionerna

I anslutning till budgeten har 121 finansmotioner inlämnats.

Utskottets förslag

Utskottet föreslår att budgeten godkänns och att samtliga finansmotioner förkastas.

UTSKOTTETS SYNPUNKTER

Allmän motivering

Budgetförslaget

Finansutskottet har vid en genomgång av den allmänna motiveringen till budgetframställningen kunnat konstatera att det i många fall är svårt att särskilja landskapsstyrelsens finanspolitiska åsikter från de avsnitt vilka innehåller faktauppgifter som olika tjänstemän bidragit med. För att undvika en sådan sammanblandning är det utskottets åsikt att material som t.ex. verksamhetsdata, relationstal och kostnadsberäkningar i framtiden bör ingå som en särskild faktadel vilken fogas till framställningen i form av en bilaga. I det sammanhanget kunde det också vara ändamålsenligt med ytterligare grafiska framställningar. I den allmänna motiveringen skulle däremot endast landskapsstyrelsens finanspolitiska budskap klariäggas.

Besparingsåtgärder

Enligt föreliggande budgetförslag kommer landskapets finansieringsunderskott att uppgå till 69.757.600 mark under år 1993. Utskottet har kunnat konstatera att detta de facto innebär att lånade medel skall användas till driften. Landskapsstyrelsen redogör för de sparåtgärder som vidtagits och beskriver också vissa förslag till framtida åtgärder. För att undvika att det uppstår ett behov av ytterligare upplåning under år 1994 anser

finansutskottet att kraftiga åtgärder måste vidtas. De nu föreslagna inbesparingsåtgärderna är inte tillräckliga för att uppnå detta syfte. Inför år 1994 finns det dessutom risk för att statens inkomster kommer att minska ytterligare. Det är därför utskottets åsikt att rationaliseringsåtgärder och strukturella förändringar måste påbörjas redan under år 1993. Om tillräckliga inbesparingar skall kunna göras under år 1994 kommer en hård gallring av driftsutgifterna att behöva genomföras. Vidare bör landskapsstyrelsen för lagtinget presentera en plan över hur de nu föreslagna lånen skall amorteras.

För den eventualitet att landskapsstyrelsen inte skulle uppnå tillräckliga inbesparingar anser utskottet att landskapsstyrelsen bör vidta nödvändiga lagstiftningsåtgärder för att möjliggöra uppbärande av landskapsskatt.

De sparåtgärder som landskapsstyrelsen föreslår är nödvändiga och utskottet har fäst särskild vikt vid landskapsstyrelsens redogörelse för den utredning av gymnasialstadiutbildningen som f.n. pågår. Syftet med utredningen är bl.a. att skapa bättre förutsättningar för rationaliseringar inom administrationen och fastighetsförvaltningen. Vidare skall "de tillgängliga personella och ekonomiska resurserna användas så rationellt och kostnadseffektivt som möjligt utgående från en helhetssyn på utbildningen inom gymnasialstadienivån." Utskottet vill i det här sammanhanget understryka betydelsen av att en genomgång av gymnasialskolornas administration leder till att så stora rationaliseringseffekter som möjligt uppnås.

Sysselsättningsläget

I framställningen har de för landskapet alarmerande arbetslöshetssiffrorna intagits. I övrigt lämnas dock inte någon särskild redogörelse för landskapets svåra sysselsättningsläge och de därav föranledda åtgärderna. Utskottet har kunnat konstatera att siffrorna sedan framställningen avlämnades stigit så att den totala arbetslöshetsgraden nu är fem procent och att ungdomsarbetslösheten är 13,6 procent.

Med tanke på att läget är ännu värre än vad som visades i budgetframställningen är finansutskottet tveksamt till huruvida de i budgeten ingående anslagen med syfte att förbättra sysselsättningsläget kommer att räcka till för att erforderliga åtgärder skall kunna vidtas under den kommande vintern. Det är enligt utskottets åsikt ytterst viktigt att åtgärderna påbörjas på ett så tidigt stadium som möjligt. Utskottet vill därför uppmana landskapsstyrelsen att företa en total genomgång av de olika anslagen i den nu föreslagna budgeten för att undersöka möjligheterna att vidta sådana åtgärder som bättre kan underlätta sysselsättningsläget. Som exempel på en möjlig åtgärd är en tyngdpunktsförskjutning av olika investeringar inom byggnadssektorn från nybyggnad till renovering, vilket bättre kan bidra till att öka sysselsättningen inom byggnadsbranschen.

Det är dock utskottets åsikt att det svåra sysselsättningsläget i ett längre perspektiv inte enbart är ett konjunkturproblem utan att läget är sådant att stora strukturella förändringar måste vidtas. Det är därför viktigt att landskapsstyrelsen har en sådan ekonomisk planering som syftar till att klarlägga landskapets ekonomiskpolitiska mål i ett längre perspektiv. Med utgångspunkt i detta måste landskapsstyrelsen sedan försöka skapa förutsättningar för nya verksamhetsformer. Om landskapets innevånare skall kunna fortsätta att leva och bo på Åland under ungefär de förutsättningar som hittills varit fallet förutsätts det att landskapsstyrelsen vidtar åtgärder för att underlätta för företagsamheten i landskapet och att på sikt möjliggöra för andra nya näringsgrenar att etablera sig. En sådan målinriktad planering är särskilt viktig med tanke på de förändringar som landskapet står inför till följd av Europaintegrationen.

Den eventuella möjligheten av att utnyttja skatteinstrumentet i ovannämnda syfte har diskuterats i utskottet. Landskapsstyrelsen medverkar också för närvarande i en arbetsgrupp med uppgift att utreda möjligheterna att införa egen beskattning för landskapet Åland. En sådan ändring av lagstiftningen är dock en omständlig process och utskottet vill därför framhålla möjligheten av att uppnå delvis samma effekter betydligt snabbare genom att kommunalskatteinstrumentet utnyttjas. Finansutskottet anser dock att en bred politisk lösning bör uppnås eftersom den berör den kommunala självstyrelsen.

För närvarande planeras i riket en reform av den indirekta beskattningen. Det är i det här läget osäkert vilka regler som kommer att tillämpas vid övergången från omsättningsskatt till mervärdesskatt och det är oklart vilken nivå mervärdesskatten kommer att ligga på inom de olika områdena. Det för sysselsättningsläget allvarligaste problemet är dock oklarheten i beräkningsgrunderna för avdrag vid investeringar i övergången. Detta kan leda till att många företag väntar med att göra nyinvesteringar tills den nya lagen trätt i kraft. För att inte sysselsättningsläget på detta sätt ytterligare skall försvåras vill finansutskottet understryka vikten av att landskapsstyrelsen fortsätter de diskussioner som påbörjats med riksmyndigheterna i ärendet för att klarhet i frågan skall kunna uppnås så snart som möjligt.

Landskapets pensionsansvar

Landskapets nuvarande ekonomiska system har inte inneburit att det funnits behov för en absolut beräkning av landskapets pensionsansvar. Enligt finansutskottets åsikt är det dock mycket angeläget att landskapsstyrelsen nu reder ut den totala pensionsskulden och för lagtinget i det sammanhanget också presenterar förslag till hur frågan på sikt skall kunna lösas. Utskottet vill fästa landskapsstyrelsens uppmärksamhet vid nödvändigheten av att samtliga pensionsåtaganden medräknas inklusive t.ex. de pensionsåtaganden landskapet

har för personer som tidigare varit anställda vid privata landskapsunderstödda institutioner.

Detaljmotivering

UTGIFTER

21.Ht 01. LAGTINGET

21.01.01 Arvoden (F)

I anslaget ingår semesterpremier för landstingsmännen. Finansutskottet har noterat att landskapsstyrelsen för sin del har för avsikt att inte lyfta de semesterpremier som de enligt landskapslagen om arvode för medlem av Ålands landskapsstyrelse (17/91) har rätt till. För att den nu föreslagna åtgärden skall kunna vidtas i praktiken förutsätts således en lagändring. Finansutskottet vill med anledning härav uppmana kanslikommissionen att, i samband med behandlingen av en framställning från landskapsstyrelsen i ärendet, företa en genomgång av landstingets beslut om arvode för landstingsmännen.

23.Ht 08. ÅLANDS POLISDISTRIKT

I kapitlets inledning beskrivs de allmänna målen för polisens verksamhet under år 1993. Där slås fast att samtliga poliser skall överflyttas från Godby till Mariehamn, men att syftet är att servicen på norra Åland skall behållas på minst den nuvarande nivån.

Utskottet vill för sin del poängtera vikten av att ordningen upprätthålls så att invånarna på norra Åland har samma trygghet som övriga invånare i landskapet. Det är därför enligt utskottets åsikt inte möjligt att som i framställningen kategoriskt fastslå att bemanningen av Godbystationen definitivt skall upphöra. Finansutskottet anser att landskapsstyrelsen ytterligare bör överväga frågan innan slutligt beslut fattas.

24.Ht. 02. ALLMÄNNA STÖD TILL KOMMUNERNA

24.02.30 Allmänna finansieringsstöd till kommunerna (F)

Finansutskottet har tillstyrkt landskapsstyrelsens förslag beträffande

anslaget. Utskottet anser dock att landskapsstyrelsen, trots att anslaget inte föreslås höjt, bör ha beredskap att kunna kompensera sådana kommuner som drabbas av oskäligt höga kostnader på grund av att landskapets platsandelar vid Grelsby sjukhus upphör genom föreliggande budgetförslag. Likaså anser finansutskottet att landskapsstyrelsen bör ha beredskap för att kompensera de kommuner som särskilt hårt drabbas av sänkningarna av landskapsandelarna för social- och hälsovården inom bärkraftsklasserna 1-5.

10. PENNINGAUTOMATMEDEL

24.10.50 Understöd ur penningautomatmedel

I den allmänna motiveringen till årsstaten för år 1992 behandlades frågan om inrättande av en s.k. allskyddad verkstad för arbetshandikappade i landskapet. Medel upptogs också i budgeten för möjliggörande av aktieteckning i ett bolag som skulle bedriva verksamheten. Medlen kom inte till användning under året och i föreliggande budgetförslag upptas inget anslag för ändamålet.

Finansutskottet anser dock att frågan är angelägen och föreslår därför att de medel om 200.000 mark som nu upptagits till disposition under förevarande moment skulle användas för ändamålet. Ålands handikappförbund har förklarat sig villigt att stå som huvudman för en experimentverksamhet med s.k. allskyddad verkstad i liten skala och finansutskottet anser därför att ett anslag om 200.000 mark skulle beviljas förbundet. Det kunde med en projektanställd expert sysselsätta högst tio arbetsmarknadshandikappade personer. För att projektet skall kunna genomföras förutsätts dock att de medel för aktieteckning i bolag som redan finns reserverade i 1992 års årsstat kan användas för ändamålet.

26. Ht 12. ÅLANDS HÖGSKOLA

26.12.02 Kursverksamhet (F)

Under momentet har upptagits ett anslag för att möjliggöra kompletteringsutbildning för fackskollärare vid yrkespedagogiska institutionen vid lärarhögskolan i Stockholm. Det har dock kommit till finansutskottets kännedom att sådan utbildning inte kan erhållas vid nämnda läroinrättning och utskottet förutsätter därför att kompletteringsutbildning för yrkes- och fackskollärare ordnas vid annan

lämplig läroinrättning.

26.12.24 Forsknings- och projektstipendier

Utskottet har kunnat konstatera att det råder oklarhet om den exakta innebörden av landskapsstyrelsens syfte i fråga om medlens användningsområde, varför utskottet vill precisera att avsikten är att stödet skall utges till Ålands fredsinstitut för den freds- och konfliktforskning de bedriver.

27 Ht. 01. CENTRALFÖRVALTNING

27.01.01 Avlöningar (F)

Under momentet föreslås att tjänsten som biträdande landskapsforstmästare och den tjänst som skogsbruksingenjör som senast besatts skulle indras fr.o.m. den 1 april 1993. I den allmänna motiveringen beskrivs de organisationsförändringar som landskapsstyrelsen har för avsikt att företa inom skogssektorn. Förslaget syftar bl.a. till att uppnå inbesparingar och effektiviseringar av landskapets skogsförvaltning.

Finansutskottet anser det vara ändamålsenligt att företa en sådan genomgång för att klargöra landskapsstyrelsens skogsbrukspolitiska mål. Utskottet anser vidare att landskapsstyrelsen sedan utvärderingen företagits bör genomföra en totalreform i syfte att omorganisera arbetet så att ändamålsenliga inbesparingar kan göras på bl.a. den personella sidan. Utskottet vill i det här skedet inte ta ställning till vilka tjänster som skall indras vid skogsbruksbyrån och har följaktligen inte företagit några ändringar av anslaget, utan förutsätter att landskapsstyrelsen under året återkommer med en redovisning av de inbesparingar som kan göras på personalsidan.

25. TURISMEN

27.25.42 Landskapsunderstöd för byggande av gästhamnar (R)

För klarhetens skull önskar finansutskottet precisera att avsikten med anslaget är att det skall motverka de olägenheter som avsaknaden av hamn på norra Åland medför för båtturisterna.

28 Ht. 02. VÄGAR

28.02.18 Drift och underhåll av allmänna vägnätet, hamnar och byggnader

Under momentet föreslås att 1.900.000 används för anskaffning av maskiner, inventarier och instrument. Med tanke på det svåra sysselsättningsläget och behovet av underhåll av de åländska vägarna föreslår finansutskottet att 1.600.000 omdisponeras så att de kan användas för underhåll av landsvägar och bygdevägar.

04. SKÄRGÅRDSTRAFIKEN

I inledningen till kapitlet om skärgårdstrafiken presenterar landskapsstyrelsen de åtgärder som vidtagits eller planeras vidtagna under året med avseende på färjtrafiken i skärgården. Avslutningsvis konstateras att om tillräckliga besparingar inte kan uppnås genom de olika åtgärderna kan temporära uppläggningar av vissa färjor komma i fråga där trafikbehovet är som lägst.

Utskottet förutsätter att den uppställda budgetramen fasthålls och särskilt måste vikten av att en granskning av tidtabellerna genomförs som en första åtgärd betonas. Landskapsstyrelsen bör vidare genomföra de övriga föreslagna sparåtgärderna för att därefter, då omfattningen av inbesparingarna blivit kända, kunna överväga ytterligare åtgärder.

Det är vidare utskottets åsikt att landskapsstyrelsen snarast möjligt bör ta ställning till om det är nödvändigt med en uppläggning av vissa fartyg så att en sådan kan verkställas redan i början av år 1993.

Bland de åtgärder som vidare kan vidtas i syfte att skapa ett underlag för ytterligare inbesparingar vill finansutskottet framhålla möjligheten att inbegära anbud för upprätthållandet av någon av färjlinjerna i privat regi. På detta sätt kan landskapsstyrelsen få en kostnadsjämförelse som är värdefull i sammanhanget.

Landskapsstyrelsen nämner slutligen avsikten att uppbära avgifter på landskapets färjor. Det är utskottets åsikt att om landskapsstyrelsen inte uppnår sådana inbesparingar att de uppställda budgetramarna kan hållas bör landskapsstyrelsen pröva skäligheten av att införa färjavgifter och nivån på dessa.

ÄRENDETS BEHANDLING

Landstinget har den 23 november 1992 inbegärt finansutskottets yttrande över framställningen.

I anslutning till framställningen har utskottet behandlat följande motioner:

Ltm Olof Erlands m.fl. finansomotion om ändring av motiveringen under kapitlet 23.08. Ålands polisdistrikt (mot.nr 1/1992-93).

Ltm Sune Erikssons m.fl. finansomotion om ändring av motiveringen under moment 23.08.01 Avlöningar. (mot.nr 2/1992-93).

Ltm Edgar Abrahamssons m.fl. finansomotion om att anslaget under moment 23.21.83 Bostadslån höjs med 5 000.000 mark (mot.nr 3/1992-93).

Ltm Edgar Abrahamssons m.fl. finansomotion om att anslaget under moment 24.02.30 Allmänna finansieringsstöd till kommunerna höjs med 1.350.000 mark. (mot.nr 4/1992-93).

Ltm Olof Erlands m.fl. finansomotion om att ur anslaget under moment 24.10.86 Lån ur penningautomatmedel anvisas 500.000 mark för en allskyddad verkstad. (mot.nr 5/1992-93).

Vtm Gunnevi Nordmans m.fl. finansomotion om att anslaget under moment 25.04.08 Jämställdhetsdelegationen höjs med 92.000 mark för utarbetande av ett arbetsvärderingssystem. (mot.nr 6/1992-93).

Vtm Gunnevi Nordmans m.fl. finansomotion om att under ett nytt moment 25.13.25 Utgifter för landskapets platser i Grelsby sjukhus upptas ett anslag om 595.000 mark (mot.nr 7/1992-93).

Vtm Gunnevi Nordmans m.fl. finansomotion om att anslaget under 26.32.29 Övriga konsumtionsutgifter höjs med 35.000 mark för konstinköp (mot.nr 8/1992-93).

Ltm Edgar Abrahamssons m.fl. finansomotion om att rubriken under moment 27.02.47 ändras till "Temporärt räntestöd för betungande lån inom näringslivet" samt att momentets detaljmotivering ändras (mot.nr 9/1992-93).

Ltm Folke Sjölungs m.fl. finansomotion om att under ett nytt moment 27.02.48 Räntestöd

för företags kreditförluster vid konkurs upptas ett anslag om 500.000 mark (mot.nr 10/1992-93).

Ltm Leo Sjöstrands m.fl. finansmotion om att anslaget under moment 27.20.21 Förbättrande av fiskeleder och fiskehamnar höjs med 100.000 mark för projektering av fiskelandningsbrygga på Kökar (mot.nr 11/1992-93).

Ltm Olof Erlands m.fl. finansmotion om att anslaget under moment 27.20.49 Övrigt understöd för fiskerinäringens främjande höjs med 40.000 mark samt att anslaget under moment 14.01.06 Finansieringslån höjs med motsvarande belopp (mot.nr 12/1992-93).

Ltm Olof Erlands m.fl. finansmotion om att motiveringen till moment 27.25.40 Turismens främjande ändras så att anslagets fördelning omdisponeras (mot.nr 13/1992-93)

Ltm Leo Sjöstrands finansmotion om ändring av motiveringen under moment 28.02.18 Drift och underhåll av allmänna vägnätet, hamnar och byggnader (mot.nr 14/1992-93)

Ltm Leo Sjöstrands m.fl. finansmotion om ändring av motiveringen under moment 28.04.21 Färjhållningen (mot. 15/1992-93)

Ltm Olof Erlands m.fl. finansmotion om att anslaget under moment 12.22.05 Ekonomiska sekretariatet, diverse inkomster höjs med 50.000 mark samt att anslaget under moment 14.01.06 Finansieringslån sänks med motsvarande belopp (mot.nr 16/1992-93).

Ltm Olof Erlands m.fl. finansmotion om att anslaget under moment 12.28.03 Tekniska byråns inkomster sänks med 2 000.000 mark samt att motsvarande motivering under kapitel 28.04 Skärgårdstrafiken utgår (mot.nr 17/1992-93).

Ltm Olof Erlands m.fl. finansmotion om att under moment 14.01.06 Finansieringslån landskapsstyrelsen befullmäktigas att uppta lån för högst 30 000.000 mark (mot.nr 18/1992-93).

Ltm Bert Häggbloms m.fl. finansmotion om att anslaget under moment 21.02.01 Avlöningar minskas med 100.000 mark (mot.nr 19/1992-93).

Ltm Bert Häggbloms m.fl. finansmotion om att anslaget under moment 22.04.01 Avlöningar minskas med 150.000 mark (mot. nr 20/1992-93).

Ltm Bert Häggbloms finansmotion om att anslaget under moment 22.05.03 Utredningar minskas med 20.000 mark (mot.nr 21/1992-93)

Ltm Bert Häggbloms m.fl. finansmotion om att anslaget under moment 22.05.08 Kommittéer och sakkunniga minskas med 40.000 mark (mot.nr 22/1992-93).

Ltm Bert Häggbloms m.fl. finansmotion om att anslaget under moment 22.05.27 Nordiskt samarbete minskas med 20.000 mark (mot.nr 23/1992-93).

Ltm Jan Liljehages m.fl. finansmotion om att anslaget under moment 22.05.95 Oförutsedda utgifter minskas med 60.000 mark (mot.nr 24/1992-93).

Ltm Bert Häggbloms finansmotion om att anslaget under moment 22.07.70 Anskaffning av inventarier minskas med 14.000 mark (mot.nr 25/1992-93)

Ltm Jan Liljehages m.fl. finansmotion om att anslaget under moment 22.08.29 Övriga konsumtionsutgifter om 45.000 mark utgår (mot.nr 26/1992-93)

Ltm Bert Häggbloms m.fl. finansmotion om att anslaget under moment 23.08.01 Avlöningar minskas med 1.000.000 mark (mot.nr 27/1992-93)

Ltm Bert Häggbloms m.fl. finansmotion om att anslaget under moment 23.08.29 Övriga konsumtionsutgifter minskas med 200.000 mark (mot.nr 28/1992-93)

Ltm Bert Häggbloms m.fl. finansmotion om att anslaget under moment 23.08.70 Anskaffningar av inventarier och utrustning minskas med 100.000 mark (mot.nr 29/1992-93).

Ltm Jan Liljehages m.fl. finansmotion om att anslaget under moment 23.22.70 Anskaffning av maskiner och utrustning om 35.000 mark utgår (mot.nr 30/1992-93).

Ltm Jan Liljehages m.fl. finansmotion om att anslaget under moment 24.03.22 Datautvecklingen minskas med 100.000 mark (mot.nr 31/1992-93).

Ltm Jan Liljehages m.fl. finansmotion om att anslaget under moment 24.03.29 Övriga konsumtionsutgifter minskas med 400.000 mark (mot.nr 32/1992-93)

Ltm Jan Liljehages m.fl. finansmotion om att anslaget under moment 24.03.70 Anskaffningar och inventarier om 150.000 mark utgår (mot.nr 33/1992-93).

Ltm Jan Liljehages m.fl. finansmotion om att anslaget under moment 25.01.01 Avlöningar minskas med 150.000 mark (mot.nr 34/1992-93)

Ltm Bert Häggbloms m.fl. finansmotion om att anslaget under moment 25.01.22 Planering av vårdsamordning minskas med 100.000 mark (mot.nr 35/1992-93).

Ltm Bert Häggbloms finansmotion om att anslaget under moment 25.08.30 Mottagande av flyktingar minskas med 400.000 mark (mot.nr 36/1992-93)

Ltm Bert Häggbloms finansmotion om att anslaget under moment 25.10.01 Avlöningar minskas med 2 miljoner mark (mot.nr 37/1992-93)

Ltm Bert Häggbloms m.fl. finansmotion om att anslaget under moment 25.10.29 Övriga konsumtionsutgifter minskas med 2.200.000 mark (mot.nr 38/1992-93).

Ltm Jan Liljehages m.fl. finansmotion om att anslaget under moment 25.14.21 Hälsofostran och minskande av tobaksrökning höjs med 35.000 mark (mot.nr 39/1992-93)

Ltm Bert Häggbloms m.fl. finansmotion under moment 26.03.29 Övriga konsumtionsutgifter minskas med 200.000 mark (mot.nr 40/1992-93)

Ltm Bert Häggbloms finansmotion om att anslaget under moment 26.03.01 Avlöningar minskas med 200.000 mark (mot.nr 41/1992-93)

Ltm Jan Liljehages m.fl. finansmotion om att anslaget under moment 26.03.70 Anskaffning av inventarier minskas med 50.000 mark (mot.nr 42/1992-93)

Ltm Bert Häggbloms finansmotion om att anslaget under moment 26.04.01 Avlöningar minskas med 300.000 mark (mot.nr 43/1992-93)

Ltm Jan Liljehages m.fl. finansmotion om att anslaget under moment 26.05.01 Avlöningar minskas med 300.000 mark (mot.nr 44/1992-93)

Ltm Bert Häggbloms m.fl. finansmotion om att anslaget under moment 26.05.29 Övriga konsumtionsutgifter minskas med 100.000 mark (mot.nr 45/1992-93).

Ltm Jan Liljehages m.fl. finansmotion om att anslaget under moment 26.05.70 Anskaffning av laboratorieutrustning och inventarier minskas med 150.000 mark (mot.nr 46/1992-93)

Ltm Bert Häggbloms m.fl. finansmotion om att anslaget under moment 26.05.73 Utrustning för teknologiceentrum minskas med 100.000 mark (mot.nr 47/1992-93)

Ltm Bert Häggbloms m.fl. finansmotion om att anslaget under moment 26.06.01
Avlöningar minskas med 300.000 mark (mot.nr 48/1992-93)

Ltm Jan Liljehages m.fl. finansmotion om att anslaget under moment 26.06.29 Övriga
konsumtionsutgifter minskas med 500.000 mark (mot.nr 49/1992-93)

Ltm Jan Liljehages m.fl. finansmotion om att anslaget under moment 26.06.75
Grundförbättringar om 75.000 mark utgår (mot.nr 50/1992-93)

Ltm Bert Häggbloms m.fl. finansmotion om att anslaget under moment 26.07.01
Avlöningar minskas med 200.000 mark (mot.nr 51/1992-93).

Ltm Jan Liljehages m.fl. finansmotion om att anslaget under moment 26.07.70
Anskaffning av maskiner och inventarier minskas med 300.000 mark (mot.nr 52/1992-93)

Ltm Jan Liljehages m.fl. finansmotion om att anslaget under moment 26.08.01 Avlöningar
minskas med 300.000 mark (mot.nr 53/1992-93)

Ltm Bert Häggbloms m.fl. finansmotion om att anslaget under moment 26.11.01
Avlöningar minskas med 300.000 mark (mot.nr 54/1992-93)

Ltm Bert Häggbloms m.fl. finansmotion om att anslaget under moment 26.11.23
Rörelseverksamhet minskas med 200.000 mark (mot.nr 55/1992-93)

Ltm Bert Häggbloms m.fl. finansmotion om att anslaget under moment 26.11.29 Övriga
konsumtionsutgifter minskas med 500.000 mark (mot.nr 56/1992-93)

Ltm Jan Liljehages m.fl. finansmotion om att anslaget under moment 26.12.29 Övriga
konsumtionsutgifter minskas med 100.000 mark (mot.nr 57/1992-93)

Ltm Jan Liljehages m.fl. finansmotion om att anslaget under moment 26.13.22
Fortbildning av lärar- och övrig personal på gymnasialstadiet minskas med 100.000 mark
(mot.nr 58/1992-93)

Ltm Bengt Hägers m.fl. finansmotion om att anslaget under moment 26.13.61 Kostnader
för handikappades utbildning höjs med 100.000 mark (mot.nr 59/1992-93)

Ltm Bert Häggbloms m.fl. finansmotion om att anslaget under moment 26.16.01
Avlöningar minskas med 100.000 mark (mot.nr 60/1992-93).

Ltm Bert Häggbloms finansmotion om att anslaget under moment 26.16.29 Övriga konsumtionsutgifter sänks med 200.000 mark (mot.nr 61/1992-93)

Ltm Bengt Hägers m.fl. finansmotion om att anslaget under moment 26.24.53 Landskapsunderstöd åt Ålands hemslöjdsförening r.f. för skolverksamhet höjs med 100.000 mark (mot.nr 62/1992-93)

Ltm Jan Liljehages m.fl. finansmotion om att anslaget under moment 26.26.30 Kommunalt ungdomsarbete höjs med 420.000 mark (mot.nr 63/1992-93)

Ltm Jan Liljehages m.fl. finansmotion om att anslaget under moment 26.27.52 Understöd till föreningar och organisationer för ungdomsarbete höjs med 735.000 mark (mot.nr 64/1992-93).

Ltm Bert Häggbloms finansmotion om att anslaget under moment 26.29.01 Avlöningar sänks med 100.000 mark (mot.nr 65/1992-93).

Ltm Bert Häggbloms m.fl. finansmotion om att anslaget under moment 26.29.29 Övriga konsumtionsutgifter minskas med 100.000 mark (mot.nr 66/1992-93).

Ltm Bert Häggbloms m.fl. finansmotion om att anslaget under moment 26.29.74 Ribackaprojektet i Kastelholm om 1.000.000 mark utgår (mot.nr 67/1992-93)

Ltm Jan Liljehages m.fl. finansmotion om att anslaget under moment 26.31.01 Avlöningar sänks med 100.000 mark (mot.nr 68/1992-93)

Ltm Bert Häggbloms m.fl. finansmotion om att anslaget under moment 26.33.01 Avlöningar sänks med 500.000 mark (mot.nr 69/1992-93)

Ltm Bert Häggbloms m.fl. finansmotion om att anslaget under moment 26.33.29 Övriga konsumtionsutgifter minskas med 300.000 mark (mot.nr 70/1992-93)

Ltm Bert Häggbloms m.fl. finansmotion om att anslaget under moment 26.34.29 Övriga konsumtionsutgifter sänks med 100.000 mark (mot.nr 71/1992-93)

Ltm Bert Häggbloms m.fl. finansmotion om att anslaget under moment 26.36.01 Avlöningar sänks med 200.000 mark (mot. nr 72/1992-93)

Ltm Bert Häggbloms m.fl. finansmotion om att anslaget under moment 26.36.29 Övriga konsumtionsutgifter minskas med 100.000 mark (mot.nr 73/1992-93)

Ltm Bert Häggbloms m.fl. finansmotion om att anslaget under moment 26.36.95 Skydd av fornlämningsmiljö sänks med 50.000 mark (mot.nr 74/1992-93)

Ltm Bert Häggbloms m.fl. finansmotion om att anslaget under moment 26.37.01 Avlöningar sänks med 100.000 mark (mot.nr 75/1992-93)

Ltm Bert Häggbloms m.fl. finansmotion om att anslaget under moment 26.37.27 Avgiftsbelagd kundtjänst sänks med 50.000 mark (mot.nr 76/1992-93)

Ltm Bert Häggbloms m.fl. finansmotion om att anslaget under moment 26.50.01 Avlöningar sänks med 50.000 mark (mot.nr 77/1992-93)

Ltm Jan Liljehages m.fl. finansmotion om att anslaget under moment 27.01.01 Avlöningar sänks med 100.000 mark (mot.nr 78/1992-93).

Ltm Jan Liljehages m.fl. finansmotion om att anslaget under moment 27.01.20 Resor sänks med 100.000 mark (mot.nr 79/1992-93).

Ltm Bert Häggbloms m.fl. finansmotion om att anslaget under moment 27.01.29 Övriga konsumtionsutgifter sänks med 50.000 mark (mot.nr 80/1992-93).

Ltm Bert Häggbloms m.fl. finansmotion om att anslaget under moment 27.02.40 Landskapets understöd för anlitande av konsultföretag, marknadsföring, exportfrämjande och övriga näringslivsfrämjande åtgärder höjs med 300.000 mark (mot.nr 81/1992-93).

Ltm Bengt Hägers m.fl. finansmotion om att anslaget under moment 27.02.43 Landskapsunderstöd för utvecklande av näringsverksamheten höjs med 200.000 mark (mot.nr 82/1992-93)

Ltm Bengt Hägers m.fl. finansmotion om att anslaget under moment 27.02.49 Näringsstöd och stödjande av småföretagarverksamhet höjs med 3.000.000 mark (mot.nr 83/1992-93)

Ltm Bert Häggbloms m.fl. finansmotion om att anslaget under moment 27.02.62 Understöd för produkt- och teknologiutveckling höjs med 300.000 mark (mot.nr 84/1992-93)

Ltm Jan Liljehages m.fl. finansmotion om att anslaget under moment 27.02.86 Sysselsättningspolitiska konjunkturlån höjs med 1.000.000 mark (mot.nr 85/1992-93)

Ltm Jan Liljehages m.fl. finansmotion om att anslaget under moment 27.06.29 Övriga konsumtionsutgifter sänks med 100.000 mark (mot.nr 86/1992-93)

Ltm Bengt Hägers m.fl. finansmotion om att anslaget under moment 27.10.02 Avlöningskostnader för avbytar-service inom lantbruket sänks med 650.000 mark (mot.nr 87/1992-93)

Ltm Jan Liljehages m.fl. finansmotion om att anslaget under moment 27.11.40 Landskapsunderstöd för torrlägningsarbeten sänks med 80.000 mark (mot.nr 88/1992-93)

Ltm Jan Liljehages m.fl. finansmotion om att anslaget under moment 27.11.83 Lån för torrlägningsarbeten sänks med 200.000 mark (mot.nr 89/1992-93)

Ltm Bert Häggbloms m.fl. finansmotion om att anslaget under moment 27.11.85 Gårdsbrukslån minskas med 1.000.000 mark (mot.nr 90/1992-93)

Ltm Jan Liljehages m.fl. finansmotion om att anslaget under moment 27.12.01 Avlöningar sänks med 200.000 mark (mot. nr 91/1992-93)

Ltm Bert Häggbloms m.fl. finansmotion om att anslaget under moment 27.12.21 Driftsutgifter sänks med 100.000 mark (mot.nr 92/1992-93)

Ltm Bengt Hägers m.fl finansmotion om att anslaget under moment 27.12.74 Byggnadsverksamhet om 90.000 mark utgår (mot.nr 93/1992-93)

Ltm Jan Liljehages m.fl. finansmotion om att anslaget under moment 27.13.01 Avlöningar sänks med 100.000 mark (mot.nr 94/1992-93)

Ltm Bert Häggbloms m.fl. finansmotion om att anslaget under moment 27.13.02 Avlöningar - Svinavelsstationen sänks med 50.000 mark (mot.nr 95/1992-93)

Ltm Bengt Hägers m.fl. finansmotion om att anslaget under moment 27.13.25 Svinavelsstationens drift sänks med 100.000 mark (mot.nr 96/1992-93)

Ltm Jan Liljehages m.fl. finansmotion om att anslaget under moment 27.13.29 Övriga konsumtionsutgifter sänks med 100.000 mark (mot.nr 97/1992-93)

Ltm Bert Häggbloms m.fl. finansmotion om att anslaget under moment 27.13.70 Anskaffningar av arbetsmaskiner och transportredskap om 200.000 mark utgår (mot.nr 98/1992-93)

Ltm Jan Liljehages m.fl. finansmotion om att anslaget under moment 27.13.71 Anskaffningar - Svinavelsstationen om 62.000 mark utgår (mot.nr 99/1992-93)

Ltm Bengt Hägers m.fl. finansmotion om att anslaget under moment 27.14.74 Grundreparationer sänks med 200.000 mark (mot.nr 100/1992-93)

Ltm Bert Häggbloms m.fl. finansmotion om att anslaget under moment 27.15.41 Landskapsunderstöd för skogsförbättringsarbeten sänks med 200.000 mark (mot.nr 101/1992-93)

Ltm Bengt Hägers m.fl. finansmotion om att anslaget under moment 27.15.83 Förhandsfinansiering av skogsförbättringsarbeten om 150.000 mark utgår (mot.nr 102/1992-93)

Ltm Bert Häggbloms m.fl. finansmotion om att anslaget under moment 27.16.01 Avlöningar sänks med 100.000 mark (mot.nr 103/1992-93)

Ltm Bengt Hägers m.fl. finansmotion om att anslaget under moment 27.16.29 Övriga driftsutgifter sänks med 100.000 mark (mot.nr 104/1992-93)

Ltm Bert Häggbloms m.fl. finansmotion om att anslaget under moment 27.21.01 Avlöningar sänks med 100.000 mark (mot.nr 105/1992-93)

Ltm Jan Liljehages m.fl. finansmotion om att anslaget under moment 27.21.29 Övriga konsumtionsutgifter sänks med 250.000 mark (mot.nr 106/1992-93)

Ltm Bengt Hägers m.fl. finansmotion om att anslaget under moment 27.22.22 Sjörestaureering sänks med 100.000 mark (mot.nr 107/1992-93)

Ltm Bert Häggbloms m.fl. finansmotion om att anslaget under moment 27.30.25 Underhåll av naturreservat och naturminnen sänks med 50.000 mark (mot.nr 108/1992-93)

Ltm Jan Liljehages m.fl. finansmotion om att anslaget under moment 27.30.40 Bidrag för hjordjursskador sänks med 130.000 mark (mot.nr 109/1992-93)

Ltm Bert Häggbloms m.fl. finansmotion om att anslaget under moment 27.30.62 Intrångsersättningar sänks med 140.000 mark (mot.nr 110/1992-93)

Ltm Bengt Hägers m.fl. finansmotion om att anslaget under moment 27.30.63 Bidrag för

landskapsvård sänks med 130.000 mark (mot.nr 111/1992-93)

Ltm Jan Liljehages m.fl. finansmotion om att anslaget under moment 28.01.01
Avlöningar sänks med 200.000 mark (mot.nr 112/1992-93)

Ltm Bert Häggbloms m.fl. finansmotion om att anslaget under moment 28.01.29 Övriga
konsumtionsutgifter sänks med 100.000 mark (mot.nr 113/1992-93)

Ltm Bengt Hägers m.fl. finansmotion om att anslaget under moment 28.02.16
Upprensning av båtleder sänks med 100.000 mark (mot.nr 114/1992-93)

Ltm Bert Häggbloms m.fl. finansmotion om att anslaget under moment 28.02.18 Drift
och underhåll av allmänna vägnätet, hamnar och byggnader sänks med 4.000.000 mark
(mot.nr 115/1992-93)

Ltm Bengt Hägers m.fl. finansmotion om att anslaget under moment 28.02.77
Vägbyggnads- och vägförbättringsarbeten sänks med 2.000.000 mark (mot.nr 116/1992-
93)

Ltm Jan Liljehages m.fl. finansmotion om att anslaget under moment 28.04.20 MS
Skiftets driftskostnader sänks med 1.000.000 mark (mot.nr 117/1992-93)

Ltm Bert Häggbloms m.fl. finansmotion om att anslaget under moment 28.04.21
Färjhållningen sänks med 10.000.000 mark (mot.nr 118/1992-93)

Ltm Jan Liljehages m.fl. finansmotion om att anslaget under moment 29.01.90
Ränteutgifter sänks med 2.500.000 mark (mot.nr 119/1992-93)

Ltm Jan Liljehages m.fl. finansmotion om att anslaget under moment 12.26.03 Ålands
lyceums inkomster höjs med 40.000 mark genom hyresinkomster från gymnastiksalen
(mot.nr 120/1992-93)

Ltm Jan Liljehages m.fl finansmotion om att anslaget under moment 12.26.07 Ålands
yrkesskolas inkomster höjs med 40.000 mark genom inkomster från gymnastiksalen
(mot.nr 121/1992-93)

Utskottet har i ärendet hört lantrådet Ragnar Erlandsson, vicelantrådet Harriet Lindeman,
landskapsstyrelseledamöterna Anders Eriksson, Karl-Göran Eriksson, Roger Nordlund
och Lasse Wiklöf, ordföranden i projektgruppen för ett sjöfartskvarter i Österhamn, Jyrki
Abrahamsson, utbildningschefen Sten-Erik Abrahamsson, finanschefen Dan E. Eriksson,

avtals- och lönechefen Jörgen Erlund, byråingenjören Göran Holmberg, chefdirektören Folke Husell, Ålands Turistförbunds VD Anders Ingves, landstingets sekreterare Lars Ingmar Johansson, t.f. kanslichefen Peter Lindbäck, socialchefen Bengt Linde, överingenjören Anders Lindholm och överinspektören Tor-Erik Söderlund.

I samband med budgetbehandlingen anordnade finansutskottet vidare en offentlig utfrågning av överdirektören Sixten Korkman från finansministeriet. Avsikten med utfrågningen var att kunna få en översikt över statens inkomster under de närmaste åren för att på så sätt kunna få en uppfattning om vilka inkomster landskapet kan förvänta sig.

Utskottet har till sitt förfogande haft de olika förvaltningsenheternas budgetäskanden som utgör grund vid utarbetandet av landskapsstyrelsens framställning.

Ledamöterna Gunnar Lundberg och Sjölund har fogat avvikande åsikt och reservation till betänkandet.

I ärendets avgörande behandling har ordföranden Magnus Lundberg, viceordföranden Tuominen samt ledamöterna Gunnar Lundberg, Bengtz och Sjölund deltagit.

UTSKOTTETS FÖRSLAG

Med hänvisning till det anförda föreslår utskottet

att landstinget godkänner landskapsstyrelsens förslag till budget för år 1993 och bemyndigar landskapsstyrelsen att uppta för årsstatens genomförande erforderliga lån samt

att landstinget forkastar finansmotionerna nr 1-121/1992-93.

Mariehamn den 7 december 1992

På finansutskottets vägnar:

Ordförande

Magnus Lundberg

Sekreterare

Elisabeth Naucér

R E S E R V A T I O N

Undertecknad fogar härmed följande reservation till finansutskottets betänkande nr 1/1992-93 med anledning av landskapsstyrelsens framställning nr 3/1992-93 till landstinget med förslag till budget för landskapet Åland för år 1993:

UTSKOTTETS SYNPUNKTER

Under rubriken "Besparingsåtgärder", som ansluter sig till de allmänna motiveringarna i landskapsstyrelsens framställning, kan jag omfatta utskottsmajoritetens skrivning med undantag av det andra stycket, som lyder enligt följande: "För den eventualitet att landskapsstyrelsen inte skulle uppnå tillräckliga inbesparingar anser utskottet att landskapsstyrelsen bör vidta nödvändiga lagstiftningsåtgärder för att möjliggöra uppbärande av landskapsskatt."

Enligt min uppfattning bör landskapsstyrelsen genom besparingsåtgärder uppnå de mål som utskottet anger under rubriken "Besparingsåtgärder" utan att tillgripa vare sig upplåning eller landskapsskatt.

Jag föreslår därför att det ovan citerade stycket i betänkandet stryks.

UTGIFTER

23.Ht. 08. ÅLANDS POLISDISTRIKT

Ändring av motiveringen:

Föreslår att framställningens motivering intas oförändrad.

24.Ht. 02. ALLMÄNNA STÖD TILL KOMMUNERNA

24.02.30 Allmänna finansieringsstöd till kommunerna (F)

Ändring av motiveringen:

Föreslår att framställningens motivering intas oförändrad.

27.Ht. 01. CENTRALFÖRVALTNING

27.01.01 Avlöningar (F)

Ändring av motiveringen:

Föreslår att framställningens motivering intas oförändrad.

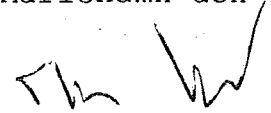
28.Ht. 04. SKÄRGÅRDSTRAFIKEN

Ändring av motiveringen:

Föreslår att sista stycket i betänkandet angående avgifter på landskapets färjor strykes och ersätts med följande ny motivering:

"Som komplement till besparingsåtgärderna införs senast fr.o.m. den 1.5, 1993 ett avgiftssystem för passagerare och fordon på skärgårdsfärjorna. Dock så att i skärgården fast bosatta personer erlägger en lägre avgift."

Mariehamn den 11 december 1992.

Gunnar Lundberg

R E S E R V A T I O N

I och med att den nya självstyrelselagen träder i kraft den 1.1. 1993 införs ett nytt ekonomiskt system för landskapets budgetering och ekonomiska relationer till riket. Nyordningen innebär att en stor del av ansvaret för finanspolitiken på Åland överflyttas från Helsingfors till Mariehamn i och med den friare budgeteringen i landskapets budget.

Det ökade finanspolitiska ansvaret som åligger landskapsstyrelsen hade enligt min mening påkallat att landskapsstyrelsen i budgeten för 1993 i dess allmänna motivering hade redogjort för innebörden i den betydande systemförändring som sker visavi landskapets budgetering. Den egna finanspolitiken ställer avsevärt högre krav på landskapsstyrelsens förmåga att föra en egen ekonomisk politik. Samtidigt ställs även helt nya krav på den information och det underlag för bedömningar som skall ligga till grund för utformningen av den finans- och budgetpolitik landskapsstyrelsen skall föra.

Det beslutsunderlag som rör Ålands regionala ekonomi bör breddas och fördjupas för att kunna utgöra ett gott beslutsunderlag. Likaså behövs det tillgång till en god kompetens att bedöma effekterna av olika finanspolitiska åtgärder på såväl kort som längre sikt. Insikter i nationalekonomiska sammanhang behövs på en högre nivå än tidigare inom landskapsstyrelsen.

I den allmänna motiveringen till landskapsstyrelsens budget för 1993 saknas helt och hållet ett resonemang kring det nya ekonomiska systemets innebörd och konsekvenser. Likaså saknas en redovisning av de politiska riktlinjer, som eventuellt styrt landskapsstyrelsens budgetarbete. Inte heller har landskapsstyrelsen dragit upp någon långsiktig planering visavi den ekonomiska politiken. Det enda som finns är en knapphändig framskrivning av en investeringsplan, som till sin nivå och struktur förefaller helt rutinartad.

Vi liberaler hade för vår del sett som oundgängligt att landskapsbudgeten för 1993 hade innehållit klara redovisningar över åtminstone följande omständigheter:

- 1) en omarbetning av budgeten så, att den varit betydligt mera överskådlig och försedd med bilagor, bl.a. i form av diagram och kurvor;
- 2) hur landskapsstyrelsen ser på sitt nya ansvar för finans- och budgetpolitiken och vad det innebär för framtiden, med särskild tyngdpunkt på vad det innebär i form av en aktiv konjunkturpolitik;
- 3) hur landskapsstyrelsen ser på det framtida umgänget med riket i allmänhet och på det ekonomiska planet i synnerhet, vilken typ av utveckling av relationer ett framgångsrikt handhavande av dessa

kräver;

- 4) hur landskapsstyrelsen avser att lösa de övergångsproblem som uppstår i samband med införandet av den nya självstyrelselagen, t.ex. sjöfartsstödet, radio- och TV-frågan;
- 5) hur landskapsstyrelsen avser att utveckla och bredda beslutsunderlaget i form av regionalstatistik och ekonomiska bedömningar av den regionala utvecklingen. Som exempel kan nämnas analys av vår regionala prisutveckling, inflation, för att se vilka faktorer som verkligen är inflationsdrivande, t.ex. import, löner, råvaror, offentlig sektor;
- 6) en bedömning och utvärdering av vad den nya självstyrelselagen ger för finansieringsmöjligheter för landskapsbudgeten. Ett resonemang kring möjligheterna att erhålla
 - ändring av avräkningsgrunden
 - extra anslag
 - skattegottgörelse
 - särskilt bidrag
 hade varit påkallart;
- 7) något slags resonemang kring vad den europeiska integrationen kan tänkas föra med sig i mera konkreta termer för Ålands del;
- 8) en uppfattning från landskapsstyrelsens sida om vad utvecklingen i våra närområden, dvs. närmast Östersjöregionen kan tänkas innebära för oss, bl.a. inom miljöpolitiken.

Budgeten balanserar med ett finansieringsunderskott om knappt 70 miljoner mark. Landskapsstyrelsen gör ingen analys av vad det underskottet hänför sig till och på vilket sätt man på sikt avser att täcka det. I anledning av finansieringsunderskottet begär landskapsstyrelsen en lånefullmakt in blanco för genomförande av budgeten. Samtidigt har landskapsstyrelsen i de allmänna motiveringarna konstaterat, att det verkliga lånebehovet i form av kassaunderskott kommer att röra sig i storleksordningen 30 miljoner mark.

Enligt liberalernas uppfattning innebär det nya ekonomiska systemet med ett ansvar för landskapsstyrelsen för finanspolitikens utformning att lånefullmakterna bör begränsas genom beslut i landstinget så att dessa ges enbart för det verkliga lånebehovet. Det betyder, att lånefullmakten bör begränsas så, att en maximigräns anges. Om landskapsstyrelsen behöver låna mera, så skall man begära tilläggsfullmakter av landstinget. På det sättet kan landstinget hålla kontroll över vilka låneramar landskapsstyrelsen förfogar över. Samtidigt sätts en större press på landskapsstyrelsen att hålla sig inom de givna ramarna.

I de allmänna motiveringarna konstateras som en princip att landskapsstyrelsen eftersträvar att styra den offentliga ekonomin mera genom administrativa beslut än genom lagstiftning. Landskapsstyrelsen säger: "Målet är att lagstiftning inte annat än i undantagsfall skall tillgripas när det rör angelägenheter där det på förhand är mer eller mindre klart att budgetåret är den tänkta begränsningen i tiden." En sådan princip är det skäl att förhålla sig mycket skeptisk till. Den vedertagna principen i alla samhällen som vill kalla sig rättssamhäl- len är att medborgarna har rätt att ur lagstiftningen kunna utläsa vilka regler som gäller och som även styr den offentliga sektorns eko- nomi såväl på statlig, landskaps- och kommunal nivå. Principerna för skötseln av den offentliga ekonomin måste vara lagfäst.

Konjunkturpolitik

Landskapsstyrelsen redovisar i allmänna motiveringen inget eget grepp om konjunkturpolitiken. Investeringsvolymen i landskapets egna inves- teringar är blygsam. En god konjunkturpolitik tar sikte på att genom sysselsättningsfrämjande investeringar, grundreparationer och andra åtgärder bekämpa arbetslösheten.

Landskapsstyrelsen har i detta konjunkturläge ägnat sin största energi åt att söka sparobjekt. I det sammanhanget nämner landskapsstyrelsen t.ex. att byggandet av ett nytt skolhus för Ålands Handelsläroverk inte kan drivas vidare av brist på medel. Detta är inte nödvändigtvis en god konjunkturpolitik. Ur sysselsättningssynvinkel och som en konjunkturmässigt riktig åtgärd vore det tvärtom skäl att överväga investeringsprojekt av just denna typ.

En förutsättning för att kunna bedriva en offensiv konjunkturpolitik är att man vid behov kan ta upp lån till goda investeringar. Land- skapsstyrelsen erhåller efter årsskiftet i kraft av den nya själv- styrelselagen egen rätt att fatta beslut om att upptaga t.ex. obli- gationslån, även i utlandet. Återbetalningen av de upptagna lånen kan göras när konjunkturerna vänt uppåt, under förutsättning att man för en politik, som håller den offentliga sektorns storlek på samma nivå, och att man inte låter den svälla och krympa i takt med upp- och nedgång i konjunkturerna.

Minoritetsinstitut

I allmänna motiveringen konstaterar landskapsstyrelsen att "Ålands hög- skola avser under året att inleda ett projekt kring minoritetsforsk- ning." Det låter lovande, men är enligt liberalernas mening alltför blygsamt. Det som nu sägs i budgeten bör vara inledningen till ett målmedvetet arbete på att bygga upp ett minoritetsforskningsinstitut med vetenskaplig kompetens. Ett sådant skulle täcka in en nisch i forskningen inom ett område där det idag finns en alldeles klar social

beställning. Minoritetsforskningen har uppenbara beröringspunkter med freds- och konfliktforskningen, och det finns goda möjligheter att få igång ett fruktbart samarbete mellan ett minoritetsinstitut på Åland och freds- och konfliktforskningsinstitut i vår omgivande regioner.

Skärgårdstrafiken

Skärgårdstrafiken har debatterats livligt under hösten 1992, men av den diskussionen märks inte så mycket i budgeten, förutom i en momentmotivering. I den allmänna motiveringen berörs fråga inte alls. Frågan om besparingar inom skärgårdstrafiken måste ses på såväl kort som lång sikt.

På kort sikt är en lösning att ge varje färjenhet ett avsevärt större ekonomiskt ansvar inom ramen för ett givet budgetanslag. Ett eget resultatansvar kunde göra det möjligt att uppnå tillräckliga besparingar för att nå målsättningen att bibehålla den goda trafikservicen i skärgården. Detta förutsätter, att underhandlingar om budgetansvarets nivå bör föras mellan landskapsstyrelsen och varje färjenhet separat.

På lång sikt måste skärgårdstrafiken genomgå en strukturomvandling. Det vettigaste sättet är att genomföra ett konsekvent korttruttssystem, där man anpassar tonnaget efter de förutsättningar varje trafikrutt kräver. Det innebär, att man måste se över rutter, tidtabeller, tonnage och trafikbehov för att på lång sikt använda de resurser som sätts in i skärgårdstrafiken så optimalt som möjligt.

22.03. PLANERINGSRÅDET OCH REGIONPLANEBYRÅN

Förslag till motivering:

Landstinget förutsätter, att landskapsstyrelsen under år 1993 framlägger framställningar till lagtinget om reviderad planlagstiftning.

Motivering:

Det finns av många orsaker ett uppenbart behov av en övergripande fysisk planering på landskapsnivå. Därför föreslås en för landskapsstyrelsen bindande kläm om att på basen av en reviderad planlagstiftning åter få igång planeringen.

23.07.60 Främjande av rundradioverksamhet (R)

Föreslås ny motivering:

Anslaget under momentet överförs i sin helhet till Radiofonden.

Motivering:

Den nya radiolagen för landskapet Åland föreslås träda i kraft fr.o.m. den 1.1. 1994. Under dessa omständigheter gäller rikets lagstiftning även på Åland under 1993. Därför saknas den legala grunden att använda på Åland insamlade

licensmedel på annat sätt än i riket, varför dessa medel bör överföras till Radiofonden.

23.08.01 Avlöningar (F)

Föreslås ny motivering:

Föreslås att 9 tjänster som yngre konstapel (lkl A 11) lämnas vakanta under år 1993.

Motivering: En indragning av de 9 tjänsterna gör att de försvinner. Med tanke på den oro som finns i vår omvärld kan det snabbt uppstå en situation, som gör att det behövs flera poliser. Då är det bra att ha ett antal vakanta tjänster att ta till. Därför föreslås att tjänsterna lämnas vakanta.

23.21.83 Bostadslån (R)

(+ 5.000.000 mark)

Med hänvisning till ltm Abrahamssons finansmotion nr 3/1992-93 föreslås en höjning av anslaget med 5.000.000 mark.

Motivering:

Som en sysselsättningsåtgärd av stor betydelse under rådande lågkonjunktur föreslås en höjning av anslaget för byggande och grundreparationer av bostäder. En aktiv konjunkturpolitik förutsätter tillräckligt stort anslag, där inriktningen bör vara, att styra medlen så, att de sätts in på de mest arbetsintensiva byggnadsverksamheterna.

24.02.30 Allmänna finansieringsstöd till kommunerna (F)

(+ 1.350.000 mark)

Med hänvisning till ltm Abrahamssons finansmotion nr 4/1992-93 föreslås ett tillägg om 1.350.000 mark.

Motivering:

Det nu gällande landskapsandelssystemet har förlängts att gälla även under år 1993. Emellertid gjordes förlängningen så, att det s.k. extra VALTAVA-bidraget inom social- och hälsovårdssektorn, vilket givits till kommunerna med den svagaste ekonomin, föll bort. Under debatten i landstinget uttalades från landskapsstyrelsehåll en beredskap att beakta bortfallet av bidraget i samband med det prövningsbaserade allmänna finansieringsstödet till kommunerna. Anslaget har i stället för att beakta det ovanstående sänkts med 500.000 mk, vilket innebär, att compensation för bortfallet av det extra bidraget inte kommer att kunna ges eftersom anslaget inte kommer att räcka till för detta.

25.04.08 Jämställdhetsdelegationen

(+ 92.000 mark)

Med hänvisning till ltl Nordmans finansmotion nr 6/1992-93 föreslås en höjning med 92.000 mark.

Motivering:

Utarbetandet av ett arbetsvärderingssystem på Åland för att kunna tillämpa principen om lika lön för lika arbete är nödvändigt.

25.13.25 Utgifter för landskapets platser vid Grelsby sjukhus (F)

(+ 595.000 mark)

Med hänvisning till ltl Nordmans finansmotion nr 7/1992-93 föreslås en höjning av anslaget med 595.000 mark.

Motivering:

Anslaget har strukits i budgeten för 1993. Det innebär, att de kommuner som har höga kostnader för mentalvården drabbas särskilt hårt. Det är kommuner med svag bärkraftsklass, som också drabbas av uteblivet s.k. extra bidrag för social- och hälsovården inom landskapsandelssystemet. För att i någon mån utjämna kostnaderna för dessa kommuner föreslås att anslaget återinförs i budgeten. Ålands Vårdförbund har även anhållit att anslaget skall återinföras och medel anvisas för detta ändamål.

26.01.01 Avlöningar (F)

Föreslås att motiveringen till momentet ändras så, att deltidstjänsten som biblioteksinspektör lämnas vakant.

Motivering:

Landskapsstyrelsen föreslår att deltidstjänsten som biblioteksinspektör indras. Enligt LL om landskapet Ålands centrala ämbetsverk 23 § stadgas att, det vid Biblioteksbyrån skall finnas en biblioteksinspektör. Skall tjänsten indras, bör även denna lag ändras. Mot den bakgrunden föreslås, att tjänsten lämnas vakant.

26.32.29 Övriga konsumtionsutgifter (F)

(+ 35.000 mark)

Med hänvisning till ltl Nordmans finansmotion nr 8/1992-93 föreslås en höjning av anslaget med 35.000 mark.

Motivering:

Anslaget för inköp av konst har sänkts med 35.000 mk. Det föreslås, att anslaget höjs med 35.000 mk och att den summan skall anvisas för inköp av konst av nu levande åländska konstnärer.

27.02.47 Temporärt räntestöd för industri- och turistföretags
betungande lån

Föreslås att rubriken ändras så att den får följande lydelse:
Temporärt räntestöd för näringslivets betungande lån

Med hänvisning till ltm Abrahamssons finansmotion nr 9/1992-93 görs ovanstående förslag.

Motivering:

Det finns även småföretag inom andra sektorer än industri, turism och jordbruk som har betungande lån med höga räntor. Även sådana företag bör kunna ges hjälp att överleva.

27.02.48 Räntestöd för företags kreditförluster vid konkurs
(+ 500.000 mark)

Med hänvisning till ltm Sjölund's finansmotion nr 10/1992-93 föreslåsett nytt anslag om 500.000 mark.

Motivering:

Under nuvarande lågkonjunktur går avsevärt flera företag i konkurs än under andra tider. När även relativt stora företag går omkull, även sådana som i vissa fall erhållit stöd från landskapet, leder detta ofta till att en lång rad andra företag gör även kännbara kreditförluster. Särskilt för småföretag kan en sådan kreditförlust vara så stor, att den kan riskera hela det företags existens. Konkursen och den efterföljande kreditförlusten kan leda till att annars livsdugliga småföretag går omkull. För dessa behövs något slags "skyddsnät", som hjälper det över den akuta situation kreditförlusten innebär. Därför föreslås ett nytt räntestöd för dylika situationer.

27.04.47 Stödjande av problemavfallshanteringen (R)
(+ 45.000 mark)

Föreslås att anslaget höjs med 45.000 mk till 180.000 mk.

Motivering:

Omhändertagandet av problemavfall på Åland har kontinuerligt utbyggts och effektiverats. För 1992 upptogs ett anslag om 210.000 mk för detta ändamål. I budgetförslaget för 1993 har anslaget skurits ned med en tredjedel till 135.000 mk. Enligt tillgängliga uppgifter kommer det anslaget att inte räcka till för att sköta verksamheten, det kommer att krävas minst 180.000 mk under 1993.

27.20.21 Förbättrande av fiskeleder och fiskehamnar (R)
(+ 100.000 mark)

Med hänvisning till ltm Sjöstrands finansmotion nr 11/1992-93 föreslås en höjning av anslaget med 100.000 mark.

Motivering:

På Kökar finns inte en ordentlig fisklandningsplats, som anpassats för mottagning och behandling av fisk. Kökars kommun har planer på att inköpa ett lämpligt område för ändamålet, medan medel för projekteringen saknas. För invånarna på Kökar vore det väsentligt att en fisklandningsbrygga med lämpligt anpassad utrustning snabbt skulle byggas.

27.20.49 Övrigt understöd för fiskerinäringens främjande

(+ 40.000 mark)

Med hänvisning till ltm Erlands finansmotion nr 12/1992-93 föreslås en höjning av anslaget med 40.000 mk.

Motivering:

Anslaget har sänkts så mycket, att det t.o.m. ligger under 1991 års nivå. Anslaget används som stöd för två organisationer, Ålands Fiskarförbund rf och Ålands Fiskodlarförening rf. Den kraftiga nedskärningen av anslaget med hela 80.000 mk i förhållande till detta års budget äventyrar organisationernas verksamhet. Därför föreslås en förhöjning.

27.25.40 Turismens främjande (R)

Föreslås att en motivering intas under momentet av följande lydelse:

Landstinget förutsätter, att landskapsstyrelsen dels genom vissa omdisponeringar av anslaget, dels genom eventuell tilläggsbudgetering anslår medel för att säkerställa att slätskonerten Linden byggs färdig och för att sätta igång projektet med ett sjöfartskvarter.

Med hänvisning till ltm Erlands finansmotion nr 13/1992-93 görs ovanstående förslag.

Motivering:

Under lågkonjunkturen är det viktigt att skapa sysselsättning som samtidigt har genomslagskraft i ekonomin. Färdigställandet av slätskonerten Linden och uppförandet av ett sjöfartskvarter i Östra hamnen i Mariehamn skulle ge stora effekter till relativt låga kostnader. Projekten skulle samtidigt ge en särskilt stark reklam- och marknadsföringseffekt för Åland, en effekt, som kan värderas till avsevärda penningbelopp.

28.02.18 Drift och underhåll av det allmänna vägnätet, hamnar och byggnader

Föreslås att en motivering intas av följande lydelse:

Landskapet avser att inom ramen för anslaget bygga en dykdalb för att underlätta angöringen i hamnen på Kyrkogårdsö,

Kökar.

Med hänvisning till ltm Sjöstrands finansmotion nr 14/1992-93 görs ovanstående förslag.

Motivering:

Den turistanläggning, som finns sedan länge på Kyrkogårdsö har rustats upp och byggts ut under de senaste åren. Verksamheten försvåras emellertid av att hamnanläggningen inte tillåter angöring vid otjänlig väderlek. Därför vore det ytterst viktigt att bygga en dykdalb, som skulle göra det möjligt att trafikera Kyrkogårdsö även i sämre väderleksförhållanden.

28.04.21 Färjhallningen (F)

Föreslås en motivering till momentet:

Landskapsstyrelsen avser att inom ramen för anslaget utföra en utredning om utveckling av nya typer av färjtonnage för en kostnad av ca 150.000 mark.

Med hänvisning till ltm Sjöstrands finansmotion nr 15/1992-93 görs ovan anförda förslag.

Motivering:

Utvecklingen av skärgårdstrafiken för att på lång sikt kunna upprätthålla en minst lika bra trafik som nu till avsevärt lägre kostnader kräver genomgripande strukturella förändringar. Man måste se över trafikrutter och tidtabeller, men även se på det tonnage som man sköter trafiken med. Är det ändamålsenligt med tanke på eventuellt förändrade förutsättningar? Därför vore det viktigt att redan nu börja se på hur utvecklingen på fartygssidan framskrider, och se på vilka lösningar som bäst skulle betjäna skärgårdsborna och samtidigt minimera de resurser, som krävs för trafiken.

INKOMSTERNA

12.22.05 Ekonomiska sekretariatet, diverse inkomster

(+ 50.000 mark)

Med hänvisning till ltm Erlands finansmotion nr 16/1992-93 föreslås en höjning av momentet med 50.000 mk.

Motivering:

Landskapsstyrelsen har lagt en framställning med förslag till LL om Ålands utrednings- och statistikbyrå (framst 8/1992-93) i vilken det beräknas, att byråns verksamhet skall kunna ge nya inkomster till landskapet. Enligt den nya självstyrelselagen skall alla kända inkomster och utgifter tas med i budgetförslaget. Därför föreslås, att inkomsterna budgeteras

till 55.000 mk, dvs. en ökning med 50.000 mk.

12.28.03. Tekniska byråns inkomster

(- 2.000.000 mark)

Med hänvisning till ltm Erlands finansmotion nr 17/1992-93 föreslås en minskning av momentet med 2.000.000 mk.

Motivering:

Avgifter på skärgårdstrafiken strider mot stadgandet i LL om vissa grunder för landskapets hushållning (22/1983) 2 § 1 mom. 3 punkten. I riket har det inte införts några nya avgifter på vägfärjor eller på andra trafikleder, vilket skulle berättiga landskapsstyrelsen till att vidtaga motsvarande åtgärder i landskapets skärgårdstrafik. De negativa konsekvenserna för skärgårdens näringsliv och kostnadsstrukturen i skärgården. En avgiftsbeläggning skulle höja kostnadsnivån för att upprätthålla en levande skärgård och på så sätt försvåra den uppgiften.

14.01.06 Finansieringslån

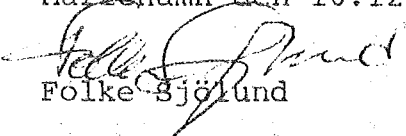
Föreslås att landstinget befullmäktigar landskapsstyrelsen att under året uppta lån för högst 30.000.000 mark.

Med hänvisning till ltm Erlands finansmotion nr 18/1992-93 föreslås att landskapsstyrelsens fullmakt att under år 1993 upptaga lån begränsas till 30.000.000 mark.

Motivering:

Enligt gällande självstyrelselag 26 § besluter landstinget om "upptagande av lån till landskapets gemensamma gagn eller för särskilda behov". I förslaget till budget för år 1993 upptas ett inkomstanlag om 69.757.600 mark för balansering av budgeten. Med beaktande av budgetens förverkligande beräknar landskapsstyrelsen i allmänna motiveringen att det faktiska lånebehovet uppgår till 30.000.000 mark. Samtidigt begär landskapsstyrelsen en lånefullmakt in blanco för budgetens förverkligande, vilket tolkats så, att lånefullmakten är lika stor som det budgeterade finansieringsunderskottet om 69.757.600 mark. På grund av landskapsstyrelsens beräkning om det faktiska lånebehovet bör lånefullmakten begränsas av landstinget till att omfatta den summan. I den mån landskapsstyrelsen har behov av större upplåning, kan landskapsstyrelsen få nya lånefullmakter av landstinget.

Mariehamn den 10.12.1992

Folke Björklund